

HODNOCENÍ PŘEDNÁŠKY PRO ODBORNOU VEŘEJNOST

Masarykova univerzita	Filozofická
Fakulta	dějiny konkrétních literatur (románské literatury)
Obor řízení	Mgr. Daniel Vázquez Touriño, Ph.D.
Uchazeč	18. května 2022
Datum přednášky	Autorreferencialidad en el teatro mexicano contemporaneo. <i>Más pequeños que el Guggenheim</i> de Alejandro Ricaño
Téma přednášky	28
Přítomno posluchačů (počet)	prof. PhDr. Anna Housková, CSc. doc. José Luis Bellón Aguilera, PhD. doc. Mgr. Daniel Nemrava, Ph.D. prof. PhDr. Petr Kyloušek, CSc.
Pověření hodnotitelé (členové komise)	

Habilitační přednáška pro veřejnost dr. Vázqueze Touriño měla zřetelný plán, byla propočně rozložena do tří na sebe navazujících výkladových částí, výklad byl jasný, přednes byl doprovázen powerpointovou prezentací a ukázkami z díla Alejandra Ricaña. Přednáška a následná diskuse proběhly ve španělštině.

V první části habilitand seznámil posluchače s historickým kontextem utváření mexického divadla od čtyřicátých let 20. století, poukázal na utváření národního divadelního života a institucionální podporu Instituto Nacional de Bellas Artes y Literatura. Tuto fázi vývoje mexického divadla zasadil dr. Vázquez Touriño do celkové společenské a kulturní situace hispanoamerických států srovnáním s dalšími hispanoamerickými kulturními centry – Buenos Aires a Havanou. Prezentaci institucionálního zajištění a rozvoje divadelních scén doplnil přednášející přehledem dramaturgie a produkce tzv. Generación 50 (Emilio Carballido, Hectór Mendoza aj.). Státní podpora divadla však měla i svou stinnou stránku, totiž politizaci a podřízenost umění státní politice, jak je ve svých esejích *El Ogro filántropo* charakterizoval Octavio Paz.

Další fáze vývoje mexického divadla byla vyvolána ekonomickými společenskými změnami v devadesátých letech 20. století. Hlavními faktory zde byla globalizace a přechod k neoliberalismu v souvislosti s uzavřením Severoamerické dohody o volném obchodu (TLCAN/NAFTA/ALENA) mezi Mexikem, USA a Kanadou. Po ideové stránce to znamenalo konec národního zaměření a státního usměrňování kultury. Institucionální zajištění ztrácí svou vertikální strukturaci a místo ní se etabluje nehierarchizovaná horizontální strukturace ovlivněná Národním fondem pro kulturu a umění (FONCA) etablujícím systém grantové podpory na základě projektů. V novém institucionálním prostředí vzniká nová dramaturgie spojená s novou generací dramatiků (Luis Mario Moncada, Edgar Chías, Alejandro Ricaño aj.). Jejich poetika opouští mimetickou funkci dramatu a zahrnuje performativní povahu postdramatického divadla. Tato tzv. narraturgie staví na dialogu mezi umělci a publikem, redukuje dějovost, lépe řečeno dějovostí se stává samo slovo.

Ve třetí části přednášky se Daniel Vázquez Touriño zaměřil na ilustraci poetiky této tzv. Generación FONCA na příkladu divadelní hry *Más pequeños que el Guggenheim* Alejandra Ricaña. Na ukázkách rozebral hlavní znaky: inscenování divadla na divadle, valorizaci lokální, často marginalizované všednosti a místních problémů v protikladu ke spektakulárnosti

globalizovaného umění a společenského diskurzu, tematizaci komunitní lokálnosti v protikladu ke globalizaci.

Přednáška vyvolala živou diskusi, z níž vyjímáme dva momenty. Prof. Housková AH vznesla připomínku k názoru citovanému na závěr přednášky, že opuštění spektakulárnosti v daném dramatu značí polemiku se spektakulárností konzumní společnosti. Starší hispanoamerické hry na podobné téma marginalizovaných lidí využívaly brechtovskou poetiku včetně scénické podívané (např. *Los papeleros* Isidory Aguirre) – nepůsobí současné zaměření na text, typu konverzační komedie, jako méně divadelní a důrazné?

Ve své odpovědi habilitand uvedl, že poetika brechtovského divadla byla založena na distanci, herců i diváků. V současných mexických hrách tohoto typu jde naopak o blízkost a sdílení. Dosahují toho také vliďným humorem. Jsou určeny pro lokální publikum, které se směje a sdílí situaci neúspěšných krajanů.

Doc. Nemrava svou otázkou navázal na zmiňovanou blízkost herců a diváků. Zajímalo jej, do jaké míry diváci ovlivňují průběh představení, zda do něj nějak zásadně zasahují, tedy stávají se součástí tvůrčího procesu s performativními prvky, a zda kolega takovou změnu zaznamenal při opakovaném zhlédnutí analyzované divadelní hry.

Habilitand ve své odpovědi potvrdil změnu atmosféry danou zejména proměnou charakteru publika. Dle dr. Vázqueze tento druh divadla zpravidla navštěvují pouze samotní dramaturgové, herci, respektive kvalifikovaní diváci profesně spjatí s divadlem. V případě hry *Más pequeños que el Guggenheim* došlo k zásadní změně tím, že toto úspěšné představení navštívilo širší spektrum diváků mimo divadelní obor, tudíž dílo mělo větší společenský dosah. Tento fakt měl zásadní vliv na povahu samotného představení.

Habilitand v diskusi osvědčil přehled v problematice i pohotovost. Jeho odpovědi byly věcné a jasně formulované.

Závěr

Přednáška Mgr. Daniela Vázqueze Touriña, Ph.D. *Autorreferencialidad en el teatro mexicano contemporáneo. Más pequeños que el Guggenheim* de Alejandro Ricaño, přednesená v rámci habilitačního řízení, **prokázala** dostatečnou vědeckou kvalifikaci a pedagogickou způsobilost uchazeče, standardně požadovanou v rámci habilitačních řízení v oboru dějiny konkrétních literatur (románské literatury).

Brno dne 18.5. 2022

prof. PhDr. Anna Housková, CSc.

doc. José Luis Bellón Aguilera, PhD.

doc. Mgr. Daniel Nemrava, Ph.D.

prof. PhDr. Petr Kyloušek